

LIST IZLAZI TJEDNO. GODISNJA PRETPLATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.— OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA VII. Broj 44. Sibenik, 1 studenoga 1936

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU — ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: SIBENIK pp. 17.

Grobovi govore

Da li nas je ikada zamislilo pitanje: Zašto smo se rodili? Jesmo li čuli u sebi katkada glas: Čovječe, zašto putuješ cestama ovog života? Zašto živiš?

U žurbi, vrevi i buci naših dana teško čujemo glas svoje duše, koja više puta tiho šapće kao dijete i moli kao iznemogli prosjak.

Ali ima dana kada ta duša glasnije progovara, kada nas bez milosrda muči pitanjima o cilju našeg putovanja, o svrsi života. — Nije li takav jedan dan i dan koji je posvećen svima mrtvima — Dušni dan?

Ko zna slušati govor neživih stvari, mrtve prirode, neka na Dušni dan posjeti bilo koje groblje, neka sjedne negdje na samotni kraj i napregne svu pažnju duše. — Pa što će se dogoditi? Grobovi će početi govoriti! Govoriće tako potresno i jasno, da niko neće moći reći: Ne čujem.

Jednima će grobovi ozbiljno i turobno ponavljati refren Pepelnice: »Spomeni se, čovječe, da si prah...« Drugi će čuti pjesnikove riječi: »Svemu ide i prolazi hora...« ili onu: »Sunce zlatno sjeda i skoro će sjest: stalna na tom svijetu samo mijena jest«.

Ali i ovakovi će se glasovi dizati iz grobova: »Bolji je siromah, koji živi u svojoj jednostavnosti, nego bogataš na zlim putovima«. (Poslov. 28, 6) — »Ništa nismo donijeli na svijet, pa ne možemo ništa ni odnijeti«. (Tim. 6, 7).

Valove tih glasova će hvatati duševne antene onih kojima je novac postao jedino božanstvo, koji već ni neznaju koliko imaju, a troše i uživaju na račun onih tisuća koji po snijegu idu bos, koji po buri idu u poderofinama, iz čijih očiju kriči sablasna Glad..

Na Dušni dan, kada se sjećamo svih bezbrojnih milijuna naše braće i sestara — »koji su otišli pred nama sa znamenjem vjere i počivaju u snu mira« — morali bi dovući na groblja sve lihvarne i narodne izrabljivače, sve bogataše i bajoslovne kapitaliste. Dovući ih da slušaju gromoglasnu i strašnu propovijed oživljenih grobova!

Grobovi uvijek govore, ali na Dušni dan je njihov govor glasniji, jasniji i odrešitiji. — Kostii koje trunu pod zatvorenim grobnim pločama dovikuju nam taj dan: Ljudi, zašto se međusobno mrzite

Veliki prijatelj radnika strašno se razočarao

Putujući Sovjetskom Rusijom

Britanski radnički sindikati Trade Unions broje dva milijuna članova. Tajnik tih sindikata je Sir Walter Citrine.

Najjača radnička organizacija na svijetu jest međunarodna sindikalna socijalistička organizacija pod imenom „Međunarodni savez radničkih sindikata.“ Pretsjeanik te organizacije je Sir Walter Citrine.

Prema tome se za Sir Waltera Citrine ne može reći da je kapitalist, niti da šurje u kapitalistima, tim najvećim neprijateljima radnika.

A sad možemo ići dalje. Sir Walter Citrine je dva puta bio u Rusiji. Prvi puta 1925 godine, a drugiput 1935. Ovaj drugi put je putovao Rusijom, uzduž i poprijeko, od 14 rujna do 28 listopada. Dakle je upravo ovih dana minula jedna godišnjica.

Nije on pošao tamo iz zabave. Htio se upoznati s prilikama u kojima žive komunistički radnici. Ta ako ikome: to su njima obećavana zlatna brda i rijeke meda!

Pošao je i vratio se. Ne jedanput nego dva puta. I to zadnjiput pred godinu dana! — Kad se vratio u domovinu osjećao je u duši veliki bol i silno razočaranje. Taj bol i to razočaranje nam je sada otkrio u svojoj knjizi, kojju je naslovio: „Tražio sam istinu o Rusiji“.

Da vidimo kakva je ta istina! Sir Waltera Citrine, kao tajnika i pretsjednika velikih radničkih organizacija, najviše su zanimali radnici i njihov život. Zato je odlučio zaći i u radničke stanove. Međutim, prepustio njemu riječ:

„Ujutro sam se probudio sa čvrstom odlukom da skupa sa svojom gospodom posjetim te barake. Htio sam ih posjetiti, pa makar radi toga pokušaja budem uapšen. Tako smo se ja i moja žena uputili prema barakama. Nismo trebali puno hodati. Uz moderne zgrade vidjeli smo jednu od tih baraka, upravo strahovitog izgleda. To je pravi brlog. Tamo je na konopcu visjelo rublje, a jedna je žena pokušavala nešto kuhati na samoj zemlji. Ja sam se zaustavio, da uzmem nekoliko bilježaka...“

U taj mah je naš vodič dotrčao sav zapuhan.

i koljete, kad ćete svi doći ovamo? Zašto gomilate bogatstvo nad bogatstvom, kad je sve prah, i ništa nećete, ni jednog jedinog novčića, moći donijeti u ovaj grad mrtvih? I zašto moraju nepregledne čete vaše braće, baš radi tog vašeg mamonskog, bezobzirnog gomilanja, stradati i gubiti dušu? Dušu, koja jedina ostaje i prelazi u drugi život?!

Mišljenje, zapravo želju, premnogih koji su živjeli i koji danas žive, ovjekovječio je sveti Luka u

— Hoću samo malo pogledati, kako se kod vas stanuje — rekao sam mu suho, kad me je zapitao što radim.

— Ne, ne, stanovi su tamo, družo, odgovorio mi je glatkim glasom, pokazujući u susjedstvu nove kuće.

— Ali ima i onih kojih ne pokazujete putnicima, rekoh mu ja. I da vam kažem još nešto: Vi ste mi dodijali, jer ste se posve uz mene prilijepili. Doista mi je vaše pratnje!“

Nakon obilaska tih bijednih radničkih baraka, ovako završava svoje razmišljanje:

„Siromašni vodič! Ja mu nisam zatajio što mislim, a to znači da engleske zaravstvene vlasti ne bi nikada trpjele postojanje jednoga takvog brloga. I mi u Engleskoj imamo stanova radi kojih se crvenim od stida, ali ja nisam nikada vidio nešto slično.“

Nije se Sir Walter Citrine šetao samo po barakama. Doznao je on i druge zanimivosti. Tako piše i o radničkim plaćama.

Radnička mjesečna plaća je u Moskvi od 106 do 312 rubalja. U drugim mjestima je ta plaća još manja. Ali zato direktori tvornica primaju na ruke mjesečno 2000 rubalja!

Jedan rubalj odgovara, po prilici, vrijednosti od tri dinara. I zar mogu ruski radnici s tom plaćom pristojno živjeti, ako moraju plaćati za jedan željezni krevet 265 do 375 rubalja, govedinu po kilogramu 7 do 12 rubalja, maslac 15 do 20 rubalja...?

Koliko Sovjetska Rusija daje svojim podanicima slobode, Sir Walter Citrine je to vidio obilazeći tvornice. Evo njegovih riječi:

„Kad smo stigli u blizinu električne centrale na Dnjepru bili smo zaustavljeni od naoružanoga stražara. On je pročitao svaku riječ propusnice koju mu je pokazao sam direktor. Popisao je pomnjivo sve putnike i tek tada nas je pustio. Tu se ne radi o formalnosti, nego je to stroga kontrola. Nismo prošli ni 100 metara, kad smo bili zaustavljeni po drugome stražaru, jednako naoružanom. Ponovno smo morali pokazati

svom Evandelju. Ovako oni misle: »To ću učiniti: Srušiću svoje žitnice te ću podignuti veće, i tamo ću shraniti sve svoje plodove i svoje blago. I reću svojoj duši: Dušo, imaš mnogo blaga pohranjenog za mnogo godina; počivaj, jedi, pij i budi dobre volje!« — Ali nastavlja Evandelist, a to ječi iz grobova:

»Ludaće, tu istu noć će tražiti tvoju dušu od tebe; i čije će biti ono što si sačuvao?«

Riječ je Božja: »Kako možeš

propusnicu i ponovno je vojnik crvene armije sve pomnjivo pročitao. Očekivao sam, da ćemo konačno ući u tvornicu. Ali smo i treći put zaustavljeni i ponovno ispitanii.

Konačno smo pušteni u centralu, gdje smo našli brojne činovnike, koji su nas čekali. Iza vrata smo i opet našli dva oboružana stražara puškom na ramenu.“

Tako su ga susretali i dočekivali u svakoj tvornici.

Da li se bar ti sovjetski radnici dobro hrane i odijevaju?

I na to nam je Sir Walter Citrine odgovorio:

„Vraćajući se kući, imao sam prilike vidjeti radnike koji kopaju kanal Moskva-Volga... Ali nesrtnici koje sam vidio, bili su loše ishranjeni, bijedno obučeni, prekriveni blatom i raskuštranih vlasi... Uvjeravali su me, da to nisu kažnjenici nego radnici, slobodni radnici...“

ad je Sir Walter Citrine sve to vidio, kakav je utisak mogao odnijeti u domovinu?

„Imam strahoviti osjećaj, da su radnici samo robovi vlade... Od rane dobe je kontroliran i to na takav način, da u kapitalističkom društvu nije nikada bilo nešto slično. Kontrola počinje u kolijevci i traje čitav život.“

I na koncu, pun ogorčenja, pita sve nas:

„Kako mi možemo osudivati diktaturu naših fašističkih protivnika, a u isto vrijeme dozvoljavati diktaturu komunista?“

Kad je Sir Walter Citrine sve to telj radnika, tražio je, dva puta, istinu o Rusiji. I našao ju je! Ali ta istina je crna i strašna. Ko je upozna, mora je iz dna duše prezreti. Nju i sve koji je podržavaju, uzvisuju i propagiraju kao jedini spas!

Okulista

Katoličke pobjede

KATOLIČKA STAMPA U BELGIJI

Belgijski su katolici dobro uvidjeli koliku važnost imade dobra štampa. Znađu da je to najbolje sredstvo za širenje katoličkog nauka i za suzbijanje pogubnih ideja. Zato svim silama nastoje da dobar katolički list, tjednik, dnevnik prodre u svaku kuću.

ljubiti Boga kojega ne vidiš, kad ne ljubiš iskrnjega koga vidiš?« — Tu riječ bismo mogli malo preokrenuti i reći: — Kako se mogu, iz neke ljubavi, podizati mramorni spomenici mrtvima i kititi ih zelenim paominim granama, ružama i hrizantemama, a dopuštati da toliki živi, s krivnjom onih istih ljudi, od bijede pogibaju!?

— Kad bi sve to čuli i razumjeli na Dušni dan!

Ig.

Brojevi iz statistike za internacionalnu izložbu katoličke štampe u Vatikanu, neka nam točno govore: od 2, 200.000 primjeraka novinskih dnevnika na katoličke dnevne otpada 995.000 ili 44%, na neprijateljske Crkvi 700.000 ili 31%, a na indiferentne 565.000 ili 25%. A s tjeđnicima još bolje stoje: 316 je katoličkih a 298 nekatoličkih.

ŠKOLE U ČIKAGU

U Americi su dozvoljene konfesionalne katoličke škole. I one vrlo lijepo rađe. Sami Amerikanci su jako zadovoljni s njima.

To dokazuje i grad Čikago. U njegovim 300 župskim školama je upisano 180 hiljada učenika. Nadzornik škola Mons. Cunningham je izjavio da će se za malo vremena otvoriti 56 gimnazija i akademija, koje će poahadati 20 hiljada studenata.

SVEUČILISTE U WAŠINGTONU

Novi dokaz da katoličke škole lijepo rađe: Broj slušača se na Sveučilištu Naše Gospe u Wašingtonu znatno povećao. Neki fakulteti su prošireni, uvedeno je mnogo novih tečajeva, a primljeno je 40 novih profesora i asistenata. Novi razred, koji je prve godine imao 1000 studenata, povećan je na tri hiljade.

Dobro je spomenuti i to da su uveli tečaj radiofonije, aeronautske inženjerije i da se povećali fizički i metalurški fakultet.

KRŠĆANSTVO SE SIRI

Naš božanski Spasitelj je rekao apostolima: „Idite i naučavajte sve narode“. I doista nema naroda za koji bismo mogli reći, da nije čuo za riječ Božju. Gdje god je doprla ljudska noga, tamo se i za ime Isusovo čulo.

U sjevero-američkim Sjedinjenim Državama najnovija statistika vjeroispovijesti pokazuje, da je po broju vjernika u Uniji najjača katolička Crkva, jer broji 20.609.302 vjernika. A u njemačkoj koloniji Kamerun prima se u Crkvu godišnje 20 do 30.000 pogana, te je to već skoro katolička zemlja.

BELGIJA ISPOVIJEDA SVOJU VJERU

Prije nekoliko vremena bio je u Belgiji katolički kongres. Iz sviju strana Belgije dohrlile su tisuće u Bruxelles. Na trgu pred stolnicom je bilo više od 300 tisuća ljudi. Pet kardinala je uveličalo kongres.

Na sv. misi su bile zastupane mnoge države, a prisutna je bila skoro čitava vlada na čelu s Van Zeelandom. Na ogromnom stadionu je bila svečanost zvana „Credo“. Razni

zborovi su prikazivali borbu vjere i nevjere te konačnu pobjedu vjere, koju je ispovijedalo 260 tisuća ljudi, skupa sa zborovima pjevajući „Credo“.

To je bio jedinstven prizor, kojemu su se i stranci divili.

Na koncu je 5 kardinala podijelilo svoj blagoslov, a ogromno mnoštvo je kleklo. Ovacijama crkvenim dostojanstvenicima nije bilo kraja.

Listovi pišu da Belgija još nije vijejala takvu manifestaciju vjere.

Nedjeljno evanđelje

s poukom

XXII. nedjelja po Duhovima

EVANĐELJE SV. MATEJA. 22, 15—21. *U ono vrijeme farizeji otidoše i učiniše vijete, kako bi Isusa uhvatili u riječi: I poslaše k njemu učenike svoje s trudovcima govoreći: Učitelju, znamo, da si istinit i put Božji učiš, i ne mariš ni za koga, jer ne gledaš tko je tko: kaži nam dakle, što ti misliš: treba li dati porez cesaru ili ne? A upoznaviši Isus zlobu njihovu, reče: Što me kušate, licumjerci? Pokažite mi porezni novac. A oni mu donesoše dinar. I reče im Isus: Čija je ovo slika i natpis? Rekoše mu: Cesarev. Tada im reče: Podajte dakle što je cesarevo cesaru, a što je Božje Bogu.*

POUKA:

Narav nam je sklona na zlo. Grešnici smo. Životno iskustvo svakome od nas svjedoči da smo već mnogo puta pogriješili.

Nu grijesi nisu jednaki. Ima grijeha koji se mogu pripisati velikoj slabosti ljudske naravi, i zato se tim lakše mogu oprostiti. Ali ima grijeha koji se počinjaju hotimično iz zle volje, samo radi toga da se učini neko zlo. I takve grijeha moramo najoštrije osuđivati; takvi grijesi su najopratniji za čovjeka kod kojega je još, bar malo, u cijeni: značaj i poštenje.

Hotimičan grijeh iz zle volje počinše farizeji, kad natmiše Isusa uhvatiti u riječi. Zloba im postavlja u usta, naoko, naivno pitanje: „Trebali dati porez cesaru ili ne?“ — To više nije obična slabost ljudske naravi nego odvratna pokvarenost srca i uma.

Pitaju ga da ga mogu poslije tužiti i tako ga onemogućiti u njegovom radu. I to samo radi zlobe!

Farizeji, koji su Krista htjeli uloviti u riječi, davno pomriješe. Ali njihovo koljeno još živi!

Moguće smo i mi već doživjeli nešto slično kao Krist. — Došli su k nama da se, tobože, prijateljski porazgovore. I oni sami su počeli prvi udarati na lijevo i na desno, kritizirati i osuđivati. A kad nam se već

činilo da im se možemo povjeriti, rekospo mi i mi svoje mišljenje. Sutra se međutim na sva usta pripovijedalo što smo govorili, pa nas je katkada to naše iskreno povjerenje, što no riječ, glave stajalo.

Farizeji, denuncijanti, doušnici, tavolizi — svi ti spadaju u jednu vreću, i svima je Krist, osuđivši ih, jednom doviknuo: „Što me kušate licumjerci?“

Kad je grob objeljen, može ga se s dopadanjem gledati. Ali dignimo s njega ploču, pa ćemo morati ustuknuti za nekoliko koraka, jer nam se grusti ono zaudaranje što se iz njega diže.

A farizeji i doušnici su bili, prema Kristovim izjavama, baš takvi objeljeni grobovi.

Pokvarenim ljudima je teško gledati pravednike i poštenjake. Za utjehu traže da budu i drugi kao i oni: iscvotočeni i gnjili. A kad im se ta želja sama od sebe ne ispunjava, dovadaju čovjeka u napast, postavljaju mu zamke, u koje naivni dobričina veoma lako može upasti. I kada padne, ti isti ga licumjerno i bezobzirno osuđuju, a suviše se pobrigaju da taj pad prenose sve radiostanice zlobnika i farizeja.

Zmijaska legla!

Naš Gospodin je upoznao zlobu farizeja. Ako budemo oprezniji, i mi ćemo ih prepoznati, makar su redovito objeljeni i namirisani.

Svijet u sličicama

NEPRIJATELJ HRVATSKE

To je pijanstvo. A evo zašto: — Prije rata bilo je u kaznionici u Zenici od svake stotine kažnjnika 52, koji su počinili zločin u pijanstvu. U kaznionici u Mitrovici bilo ih je od svake stotine 60 radi zločina počinjenih u piću.

Ta kako i neće, kad se, na primjer, godine 1921 u samom Novom Sadu popilo tri milijuna i pol litara vina, piva, rakije i drugih opojnih pića!

Veliki američki tvorničar Ford ima 70.000 zaposlenih radnika. I svim svojim radnicima zabranio je piti rakiju, vino i pivo s prijeljnom da će svakog odmah otpustiti ako prekrši zabranu. Razlog je bio taj, što su pijani radnici prouzročili mnogo nesreća u njegovim tvornicama.

Zato ne može niko iskreno reći: Živila Hrvatska! — ako u isti mah nije sposoban reći: Doli s pijanstvom!

PRILIKOM DUŠNOG DANA

Rikard II, vojvoda Normandije (u Francuskoj), još potpuno zdrav i u snazi, napravi kameniti lijes i naredi da ga u njega pokopaju kad umre. Da od Boga izmoli milost sretne smr-

Taj u hladan pada grob.

Viciiti je mnogo fotografskih aparata. Svak istrčava da vidi omladinu — odore!

Čuti je komentare.

Osamdeset posto u špaliru nasmičano je i veselo raspoloženo, ostalih dvadeset kiselu i obješena trbuha. Jedni: to je omladina, koja vrijedi; vidi kako lijepo izgledaju; to su naše obrambene i jurišne čete; koliko ih je; kako su disciplinirani; — drugi: to bi se tuklo; popovi su uspjeli u stvaranju svoga fronta. (Vidi se da im sve nije poznato. Žalšno je, ali istinito da upravo kod jednog dijela svećenstva Križarstvo ne samo da nije naišlo na potporu, nego pače na smetnje, koje razuman čovjek nikako ne može shvatiti).

Križari su promarširali gradom. Složno, viteški. Hrvatski građani Zagreba bili su veselo iznenađeni ovim smjelim i lijepim nastupom svoje izabrane omladine.

Dvorište Hrvatskog Sokola je dobrim dijelom već ispunjeno. Dolaze prvi redovi povorke — članovi, pa članice, veselo pozdravljeni od prijatelja i rođoljuba. Kad je sve našlo svoje mjesto, glazba otvara program s jednom koračnicom.

Nastupa dr Vlašić, liječnik iz Sombora, vođa bunjevačkih Križara. Govori o Križarstvu kao preporodnom faktoru u životu hrvatskoga naroda. „Sljeme“, pjevačko društvo, burno je pozaravljeno.

I Križari i Križarice su nastupili

ti, napunio bi svakog petka lijes pšenicom, a dodao bi i novaca, da sve to razdijeli sirotinji.

To je radio svakog petka do svoje smrti.

ZORNA SOCIJALNA POUKA

Ljudevit XII, kralj francuski, nazvan razi dobrote „otac svog naroda“ doču da je neki od njegovih plemić zlostavljao jednog seljaka. To ga razljuti, pa zatvori plemića i naredi da mu se daje jesti samo meso.

Kad ga je kralj jednom pohodio i zapitao, kako mu je, plemić se stao tužiti i reče:

„Ne može se živjeti bez kruha. Kralj odgovori: „Kad se ne može živjeti bez kruha, zašto onda mučiš on koji ga prirađuju?“

CETIRI STAKORA

Majstor Toma ustao je jednog jutra tužnji no ikada. Zamišljeno spatio glavu i šutio.

„Što ti je, Toma, da si tako snuden?“ — zapita ga žena.

„Zlo je i naopako. Mislim, da nas ništa oobra ne čeka?“

„Ooakle ti najednom ovako crnemisli? Reci, što se dogodilo?“

„Evo! čuj, pa sudi. Prošle noć usnio sam čudan san. Vidio sam pre sobom četiri štakora. Najprije su stajali mirno i nepomično. Čim su opzili mene, upru svoje gnjevne oči mene i jedan za drugim dolazili s bliže i bliže k meni. Prvi bijaše tu i debeo, dva slijedeća bijahu vrlo slonjava i mršava, a četvrti bijaše sljep. Što su se više približavali k meni sve me veći obuzimao strah. Još kora — dva i evo ih do mene. Od stral zavrismem i srećom u isti se čas prbudim. Dugo sam si razbijao glavu da odgonetnem, što bi to moglo značiti, ali uzalud. No ne nadam se nikakovu dobru, jer sam već češće ču pripovijedati, kako štakori donose nasreću!“

Sirota žena pokuša, da riješi taj tajinstveni san, ali i ona bez uspjeha. Počeli su nagadati i ovaj i ono, dozvali si u pamet i san Faraonov, ali uzalud. Do pravog riješenja ne moguše doći.

Najednom se javi njihov mali vica, oobar i pametan dječarac, kojeg je postrance sjedio i slušao razgovor između tate i mame. On preuzme logu Josipa egipatskog. Mališ protumači taj čudni san tako bistro i jasno, te je svatko morao priznati, da ima pravu.

„Tusti i debeli štakor — reče vica svome tati — to je onaj debeli birtaš na kraju sela, kojemu se ti tako često navraćaš, te ostavljaš sav svoj novac kod njega. Dva jedna i mršavi štakora, to je mama i ja, koji zbog tebe toliko gladujemo i patimo, a sljepi štakor — to si, tata, ti!“

simboličkim vježbama. To nas je jako razveselilo. Ali se je jedno opazilo — pauza od 7 godina im je ukočila mišice. Ovo je početak iza dugi stanke. General križarskih armada će nastojati da se rutina slavni dan što prije dobije.

Gđa Marica Stanković nastupa snažno i govornički dotjerano. Publik joj i smijehom povladuje. Teško je na otvorenu govoriti, ali njezin glas ipak prodire.

Atraciona točka programa bila je riječ vode svih hrvatskih Križara.

Dr Ivo Protulipac nastupa. Čim se je pojavio, brojna publika ga je frenetičkim aplauzom pozdravila; — najbolji znak kako je štovan od omladine i prijatelja. Govorio je dugo, ali jako i osvajački. Sve je visjelo o njegovoj snažnoj riječi. „Nedjelja“ je obećala, da će u broju od Sviju Svetih otisnuti njegove riječi.

Popodne je bila priredba u glazbenom zavodu. Lijepo i intimno.

Na proslavi Križarskog dana u Zagrebu nismo vidjeli mnoge osobe koje su tu imale biti. Ali je jedan od zagrebačkih odvjetnika prvaka, koji nije u nijednom katoličkom društvu, rekao: valja biti lud, pa ne ići s ovom omladinom. To su stupovi Crkve i naroda!

Križarstvo je prodorna snaga. Ko ne ide s njim, posramljen će ostati po strani, i budućnost će mu sigurno reći da je imao krivo.

Podlistak

Križarski dan u Zagrebu

Komu nisu dragi sunčani dani! Jedan mi znanac nedavno reče da u Zagrebu neke godine nije vidio sunčanu zraku za punih 6 mjeseci. A nama u Dalmaciji je teško i 6 dana biti pod olovnim nebom.

Jesen je doba kiša, na sjeveru i jugu. Bude i sunčanih dana, ali se izmjenjuju s oblačnima i blatnima.

Predzadnje sedmice je Zagreb imao krasna vremena.

Zagrebački Zbor nije dovršen. Strajk radnika je učinio da se je i priredba Zbora morala odgoditi nešto kasnije, tako da je pala upravo u ono vrijeme kad su zagrebački Križari imali držati proslavu svoga dana. Tradicionalna proslava u Zboru morala je izostati.

Proslava je određena na 18 listopada, i ne može se odgoditi, jer bi ona trebalo izmijeniti raspored brojnih križarskih proslava po drugim krajevima.

Kad se ne može u Zboru, održaće se, u slučaju lijepog vremena, u dvorištu bivšeg hrvatskog Sokola, inače u velikoj dvorani.

Bilo je lijepo vrijeme i proslava je održana na širokim prostorima dvorišta.

Na 17 listopada u subotu, nešto

pred 8 s. naveče, otišao sam na peron zagrebačkog kolodvora. Tu sam našao, postrojenu u redove, križarsku omladinu s glazbom na čelu.

Zašto?

Dolaze Križari Bunjevci! — Čim je voz stigao, križarska glazba prolomi zrak snažnim akordima križarske himne. Puno glazbi sam u životu čuo, ali bolje od ove još nisam. — Izmjenični pozdravi, pa povorka kroz grad. Ulicama, osvijetljenim električnim žaruljama, prolazi omladina vedrine i života...

Nedjelja — vedar sunčani dan.

Prema programu: — sakupljanje križarske omladine u konviktu u Vlaškoj ulici. Igram ulogu posmatrača.

Što? Odore?

Viteška omladina — viteški opremljena. Prvi utisak vrlo jak. Mladi borci imponiraju. Naše simpatije su oamah na njihovoj strani.

Vrstaju se i koracaju prema sv. Petru, gdje im služi misu preuzv. dr Salis, a propovijeda pruzv. dr Srebrenić, krčki biskup, biskup omladine. Propovijeda snažno i sadržajno.

Povorka gradom!

Zapravo tri povorke. Jedna križarska, a dvije druge po trotoarima. Križarska glazba i prolama i vuče mase. Jelačić trgom odzvanjaju akordi „U boj, u boj“, a Frankopanskom ulicom „Frankopanka“: —

„Gdje slobode sad su dani...“

O, ko svoju zemlju ljubi

I ko ne će biti rob:

Tomu krvnik glavu rubi,

Po državi

NOVA IZJAVA DRA MAČEKA. U „Hrvatskom Dnevniku“ od 27. t. mj. izašla je ova nova izjava dra Mačeka: „Izjava, koju je donijelo „Vreme“ vidjelo se, da je moje stanovište slobodna konstitucija i da ima narod sam odlučiti. Tako se imade tumačiti i onaj pasus moje izjave o Bosni, Vojvodini i drugim pokrajinama. To je strogo demokratski princip, jer narod u tim krajevima treba sam odlučiti o svojem položaju... Nisam rekao, da ne pravim nikakvo pitanje od Vojvodine, Bosne i t. d. nego ga i te kako pravim, ali na taj način, što tražim mogućnost, da narod tih pokrajina sam odlučuje o svojoj sudbini. Kazao sam, da ja za sada nisam legitimiran govoriti u ime čitave Bosne, kao ni u ime čitave Vojvodine, te da će o tome biti kompetentni zastupnici, koji budu izabrani na konstituciji.“

NOVE POBJEDE B. HSS. 25. X. objavljeni su općinski izbori u daljnjih 77 općina. U 76 općina lista B. HSS. odnijela je potpunu pobjedu, a samo u Srpskim Moravicama JRZ dobila je 449 glasova, a B. SDS 376 glasova.

PRVI SPOMENIK PK. STJEPANU RADIĆU otkriven je 25. X. t. g. u Petrinji na veoma svečan način u prisustvu 35 hiljada ljudi te udove pk. Stjepana Radića, sina mu Vladimira, njegovih unuka i 15 hrvatskih narodnih zastupnika.

OPĆINSKI IZBORI U DRAVSKOJ BANOVINI (Sloveniji) izvršeni su 25. X. u 225 općina. Vladina JRZ dobila je 184 općine sama, a u kompromisu s drugim strankama 13 općina, udružena opozicija 24 općine, Hodžerina narodna stranka nijednu, Nijemci 3 općine, JNS 1 općinu. U postocima to izmaša: JRZ sama 81.8%, u kompromisu s drugim strankama 5.8%, udružena opozicija 10.7%, JNS 0.4%, Hodžera 0.0%, Nijemci 1.3%. Već ranije su provedeni izbori u 75 općina, od kojih je JRZ dobila 67 općina. Tako JRZ od 300 općina ima u svojim rukama 264 općine, a opozicija 36 općina.

PRORACUN JAVNE BURZE RADA za g. 1937. povišen je za skoro pola milijuna dinara. U obzir dolaze planovi gradnje domova javnih burza rada, azila, kuhinja, kupatila i t. d. uz već izgrađene domove i već angažirane gradnje u Sišbeniku i Dubrovniku.

KRUSKE TESKE 900 GRAMA rodile su u voćnjaku Petra Krauze u Vršcu (Banat). Dosad se u čitavom Banatu nije znalo za tako velike — skoro 1 kg. teške — kruške.

PSENIČE SMO IZVEZLI od 18. X. t. g. za 232 milijuna dinara. Dosad je izvezena četvrtina ovogodišnjega viška.

SINAGOGA NA DRAŽBI. U Crvenki u Banatu prodaje se na dražbi židovska sinagoga, jer su se svi Židovi iselili iz ovog mjesta.

JABUKA TRI PUTA PROCVJETALA. U Staroj Kanjiži u rasadniku g. Savlića jedna jabuka dva puta je donijela rod i sada već treći put cvjeta.

MURSKA SUBOTA dobila je osmoazrednu gimnaziju mjesto dosadašnje nepotpune.

SVE DIONICE TVORNICE CELULOZE U DRVARU otkupila je država i tako lošla u potpunu svojinu ovoga preduzeća.

VELIKI TALIJANSKI MOTORNI BROD „BIRMANIJA“ NASUKAO SE na otočiću Mrdulji kod Milne na Braču. Plovio je iz Vranjica preko Rijeke za daleki stok. U Vranjicu je ukrcao 283 tona cementa i salonita (cementnog škriljevca) za mrdnju. To je bio najbrži teretni motorni brod na svijetu. Mogao je da ide brzinom od 18 milja na sat. Oko 10 milijuna dinara štete je ne samo uslijed kvara na brodu, nego i uslijed velikih troškova za spašavanje broda i gubitka vremena.

SANACIJA ZADRUŽNOG SAVEZA U SPLITU. Na zajedničkoj sjednici Upravnog odbora i Nadzornog odbora jednoglasno je prihvaćen ovaj sanacioni plan: 1. Otpis državnih pozajmica u iznosu od 11 milijuna dinara; 2. beskamatni zajam Primorske banovine od 1 milijuna dinara; 3. odlaganje zaplata 30% potraživanja aktivnih zadruga u iznosu od 1 milijuna 636 hiljada 767 dinara. Sanacijom Zadrugnog Saveza oživjeće bi sve naše zadruge, ne samo aktivne, već pasivne. Sve zadruge već su pristale na traženo odlaganje. Ban je odobrio, da se taj beskamatni zajam unese u Savezov sanacioni plan. Ostaje još da vlada odobri otpis državnih pozajmica, koje i onako Savez nije u stanju ni da povрати ni da kamate za njih plaća.

ADAM PRIBICEVIĆ izabran je predsjednikom b. Samostalne demokratske stranke, mjesto pk. Svetozara Pribićevića, na sastanku b. SDS u Zagrebu.

Za narodnu budućnost

(Iz ovogodišnjeg predavanja za „Radišnin dan“)

Cinjenica je da se samo gospodarski neovisan narod može pravo nazvati slobodnim. Narod se može, doduše, nazivati slobodnim, ali je uistinu sluga tuđinu i njegov rob, ako je gospodarski zaostao. Nažalost, u takvom se položaju nalazimo i mi Hrvati.

Naš hrvatski narod puno je toga propatio, a i danas ga biju mnoge nevolje i jadi. Tko je tomu kriv? Moramo biti pravedni i priznati: puno su skrivili naši politički neprijatelji, ali glavna krivnja leži na nama. Ruku na prsa pa recimo: Jesu li možda krivi drugi, što je nesretno piće razorilo toliko naših ognjišta? Jesu li možda drugi krivi našoj, upravo poslovičnoj, neslozi i zavisti? Jesu li drugi krivi, što u mnogim našim domovima ponestaje djece, pa cijeli krajevi lagano ali sigurno izumiru? Tko je kriv da se veliki dio naših ljudi odaje dangubi i lijenosti, dok drugi rade, kao mravi, danju i noću, pa zato i napreduju?

Moramo se osloboditi stanovitih mana i poroka, ako želimo biti potpuno slobodan i neovisan narod. Evo samo nekoliko mana i naših najvećih neprijatelja:

Poznata je priča o ocu, koji je pred smrt pozvao k sebi svoje sinove i upozorio ih na to, da ih svakko može, baš kao i pojedinu šibu, slomiti, ako budu razdvojeni. Ali udruženi u jedan svežanj — daju otpornu i neslomivu snagu.

Naša narodna je: „složna braća kuću grade.“ Zar da radimo obrnuto i u protivnom smislu od ove mudre izreke — pa da razgradujemo ono što su nam naši djedovi namirili? — Zato ne mogu danas ni dva brata pod istim krovom živjeti, ni na istom zemljištu raditi. Ne slažu se. Zašto? Jer ne će da se slažu! Nema dobre volje, nema čista računa.

Jasno je, da je ovdje govora o kletoj neslozi i još goroj zavisti. Zloba nam je paša, a mržnjom se hranimo. Radi mržnje i zavisti često su nam draži uspjesi naših tuđinaca nego rođenog brata. Što više, veselili nas uspjeh kojekakih čifuta, a žalosti nas uspjeh naših bližnjih, radi kakve tričavosti ili zlobe. Jedan drugome kopamo jamu, dok obadva u nju ne upadnemo.

U našim manjim mjestima, gdje je sloga od osobite koristi i potrebe, da se osnuje kakva zadruga ili ustanova, nećete je naći. Davno ju je izgrizla zavist i mržnja. Na ovaj način propadaju naša sela, a obogaćuju se lihvari.

Da je više hrvatske, narodne svijesti i da se više cijeni ona: Svoj svome! — kupovali bismo samo kod svoga i kod svoga naručivali, a ne bismo nasijecali tudincu i obogaćivali čifut-ske džepove!

Drugo naše veliko zlo je primitivnost, t. j. odbacivanje i neprihvatanje svega onoga dobra, što ga donosi naše doba. Ta primitivnost izražena je u onoj: pleti kotac kô i otac. To je uvijek bilo veliko zlo, a osobito danas, kad život teče velikom brzinom i donosa mnoge dobre i ko-

risne tekovine. Još se kod mnogih na stari način obraduje zemlja, jednodstavno i loše se vodi trgovina i obrt. Posljedica je svega toga, da mi ne možemo izdržati gospodarsku borbu sa onim narodima, koji su već odavna u svoju privredu uveli sve savremenije tekovine.

Još veće zlo čine oni koji se u svemu povode za drugima, ne pitajući se pri tome: je li to i za nas dobro i korisno? Sve što je tuđe: da je lijepo i dobro, a što je naše: da ne valja. — Takvo majmunska oponašanje ne samo da nas ruži nego nas i zapada! — Strani proizvođači, iako su lošiji i skuplji nego naši domaći, nalaze kod nas obilniju prođu. Danas se u znaku „naprednosti“ mnoga seoska mladež povada za „modom“; na sebe stavljaju loše tvorničko odijelo, a zanemaruju narodnu nošnju. Veliki svjetski gradovi dive se našoj bogato izrađenoj narodnoj nošnji, a mi, praveći se odveć mudri, stidimo se nje. — Koliko na taj način gubimo, kad na sebe stavljamo tuđe obojadisane krpe, a svoju vunu dajemo u bescijenje? — Hrvatski vođa Dr Maček kaže: da će njegove simpatije uvijek biti uz one koji njeguju i promiču narodnu nošnju, to veliko narodno blago, koje proizlazi iz duše našeg hrvatskog naroda.

Nadalje mnogo patimo od bolesne želje za „gospodstvom.“ Današnjem čovjeku je ideal: ništa ne raditi, — pa misli da na taj način postaje „gospodin“? Naš čovjek netom osjeti u džepu nešto više novaca, odmah hoće da se „pogospodi“ t. j. da što manje radi.

Biti gospodar rada, osigurati radom svoju kuću i djecu, to znači biti gospodin, a ne ono što se od oca naslijedilo lakomisljeno rastepsti. Rad za nas ne smije biti prokletstvo nego svrha i smisao života.

Ne puštajmo nikako iz ruku očinske zemlje! Jao si ga narodu, koji ostane bez zemlje i bez jakog, čestitog i zdravog seljačkog staleža. Naš seljak-gazda, ako samo može on će potrošiti i pola svoga imanja, samo da mu sin postane „gospodin“, i da ne mora kod kuće raditi seljačke poslove.

Škole su nam potrebne, ali one ne smiju stvarati inteligentnu klatež i proletarijat. Žaloso je da mnoga djeca dobrog seoskog gospodara, djeca trgovca ili obrtnika, mjesto da naslijede posao svojih roditelja i unaprijede ga, postaju na taj način često propalice i beskućnici; a ako to ne, onga redovito postaju „gospoda“, koja troše očinski kapital i žive kao ljudi bez busole, pripravnici na svaku ideju koja se kosi sa savješću. — Nije to zlo samo za njih same, već je to zlo i za čitav hrvatski narod, kojemu pripadaju.

Sve ovo što smo spomenuli, a da i ne govorimo dalje, treba odlučno sprovesti u život — ne želimo li da kao narod imademo samo slavnu prošlost, a jednu sadašnjost i nikakvu budućnost. U nama samima leži sreća i — sunčana budućnost. A odluka nije teška.

Javna zahvala

Prigodom smrti naše nezaboravne i dobre majke Marije Madirazza, udove pk. Tome, koja je nakon dugotrajne bolesti, u 86. godini, dne 16. rujna preminula, potkrijepljena Svetotajstvima umirućih, ovim javno i od svega srca zahvaljujemo najprije presvij. Don Luciju Mileti, opatu, Prečasn. kanonicima Don Barišiću, Don Stanku Vidoviću, Don Frani Coci i Don Luki Marini, koji su za našu pokojnicu dragovoljno ispjivali mrtvačku jutrnju, a posljednji je rekao i sv. misu. Zahvaljujemo također klericima-bogoslovima: Paški Biliću, Anti Hrabar i Vicki Bublji, koji skupa sa Preč. kanonicima ispratili su našu milu pokojnicu do vječnog počivališta. Istodobno harno zahvaljujemo Preč. Cocu koji je pokojnicu više puta Svetotajstvima krijepio kroz vrijeme njezine bolesti, a na času smrti je hrabrio i tješio; tako isto vel. Don Petru Wiedkeru, gosp. Ivanu Rubignonu opć. blagajniku, koji su položili svoj

obol u fond društva katol. Muževa „Kažotić“ u Trogiru, da počaste našu pokojnicu, a i g. Dru Ivi Sentinelli, opć. liječniku, koji ju je često pregledavao i nastojao ublažiti teške boli. Zahvaljujemo na koncu i svima svećenicima, koji su otčitali sv. mise za ispokoj njezine duše, kao i svima, koji nam izraziše svoje saučesće.

Neka svima bude naša vječita harnost.

Trogir-Rasline kod Šibenika Don Ante Madirazza, svećenik, sin; Ivan, sin i Vinka Rubignoni, kći; Luj Rubignoni, zet i Marjeta Nikolić, nevjesta i mnogobrojna unučad.

Po svijetu

SLOVACKI KATOLICI dobili su vlastiti bogoslovni fakultet u Bratislavi.

OGRANICENJE SLOBODE ŠTAMPE priprema socijalistička Blumova vlada u Francuskoj.

NA SKRAJNJEM SJEVERU AMERIKE je pokrajina Aljaska, gdje je vječni led i snijeg. Ipak i tu još od g. 1871. žive katolički misionari te je od 60 hiljada stanovnika 12 hiljada katolika. Oko 50 redovnica otvorilo je razne škole i druge dobrotvorne katoličke zavode.

BRATOUBILACKO KLANJE U SPANJOLSKOJ. Na bojištu pri Oviedu vladini asturijski rudari ostavili su 5 hiljada mrtvih. I gubici nacionalista su bili strašni; od 2500 ostalo ih je živih samo 300 i od 70 časnika ostalo je živih samo 20.

STRASAN ORKAN NA FILIPINSKIM OTOCIMA, koji je bjesnio prošlih dana, bio je uzrokom, da je 408 poginulo i 600 nestalo bez traga.

SVAKO SUDJELOVANJE S KOMUNISTIMA zabranio je svim svojim vjernicima posebnim pastirskim pismom grko-katolički metropolit u Lavovu Szeptycki. U tom svom listu ističe i ovo: „Tko podupire komuniste i njihovo djelovanje, pa makar i samo na političkom polju, buntovnik je protiv Crkvi. Tko pomaže komunistima pri osnivanju tako zvane Pučke fronte, taj izdaje svoj narod, taj je izdajica interesa siromaha, progonećenih i patnika čitavoga svijeta!“

ZALOSNA STATISTIKA. Između približno 130 hiljada učitelja na državnim školama u Francuskoj oko 92 hiljade ih je bezvjeraca ili komunisti.

KATOLICKI RUDARI U ENGLESKOJ u rudarskom rovu Swadlinvole trebaju katoličku crkvu. Za nju moraju sakupiti 100 funta, pak su se dobrovoljno obvezali, da će za 5 godina tjedno doprinášati za nju po 5 penija, a djeca im po 1 penij. To su katolici uvjerenja!

BOJKOT ARAPA PROTIV ŽIDOVSKIH TRGOVACA nastupio je na čitavom teritoriju Palestine. Pred vratima židovskih trgovina stoji arapska omladina, po uzoru Hitlerovih jurišnih odreda, i nadgleda sve one, koji ulaze i izlaze iz židovskih trgovina.

KATOLICKI BELGIJSKI UČITELJI imaju svoj posebni savez u kojemu je učlanjeno 17 hiljada učitelja. Svakoga mjeseca, pod predsjedanjem biskupa Heylena, održavaju sastanak, na kojemu raspravljaju o kršćanskom odgoju i njegovim zahtjevima.

PORTUGAL SA MADRIDSKOM VLADOM prekinuo je diplomatske odnose, jer da je na to bio prisiljen.

NJEMACKA JE PRIZNALA ANEKSIJU ABESINIJE i fašističko carstvo.

SOVJETSKA RUSIJA OSTAJE U NEUTRALNOM ODBORU, ali je sada odlučila otvoreno i aktivno podupirati vladu Pučke fronte u Madridu i na taj način se uplesti u španjolski konflikt. Italija i Njemačka su se opet sporazumjele, da će njihovi ratni brodovi sprječavati iskrcavanje ruskog ratnog materijala u Španjolskoj. Stoga vlada opća zabrinutost, da Evropa stoji pred sudbonosnim događajima, ako još u zadnji čas ne bude pošlo za rukom otkloniti pogibelj.

DOM KATOLICKE AKCIJE U VARŠAVI. Poljaci su dobro shvatili važnost Katoličke Akcije te su u Varšavi na najljepšem mjestu sagradili veliku četverokatnicu, koja ih je stajala preko 50 milijuna dinara. U zgradi su smještene središnje Saveza katoličkih muževa, Saveza katoličkih žena, ogromna dvorana za prestave sa ložama za kardinala i pretsjednika države, te prostorijske za mušku i žensku katoličku omladinu, za Karitas i ostalo.

KATOLIČKA SVIJEST U IRSKOJ. U Dublinu postoji Savez katoličkih profesora na trgovačkim školama, koji broji 3500 članova. Oni svojim vlastitim sredstvima uzdržavaju 28 marljivih đaka, koji se pripravljuju za misionare. Isto tako Savez katoličkih činovnika uzdržava 38 đaka, koji se spremaju za svećenike.

ULTIMATUM MADRIDA. Nacionalističke čete prekinule su željezničku prugu Aranjuez-Madrid i nalaze se u neposrednoj blizini Madrida. Eskorial su već potpuno obišle i stegle u obruč, kako bi se sačuvalo glasoviti tamošnji samostan. Isto tako će iz strateških razloga obići i grad Aranjuez, da ne bi povećavale frontu i da bi štedile snage prilikom nastupanja prema Madridu. Kako se saznaje, uputit će general Franco Madridu ultimatum, da se bez otpora preda nacionalističkim četama. U koliko kroz 48 sati macridska vlada ne odgovori na ovaj poziv, nacionalističke čete započet će juriš na glavni grad. — Portugalska vlada je prva službeno priznala španjolsku nacionalističku vladu u Burgosu i svoj prekid diplomatskih odnosa sa madridskom vladom opravdala tim, što je bila uvriježena držanjem madridske vlade u vezi s njenim neosnovanim optužbama, koje su se dokazale kao netačne.

PET MILIJARDI FRANAKA odobrila je francuska vlada za obnovu francuske avijacije i izgradnju 1000 novih vojnih aviona.

Što mora naš seljak da zna o zakonu razduženja?

Mi smo već donijeli jedan članak o novoj uredbi za likvidaciju seljačkih dugova. Sada se ponovno osvrćemo na tu uredbu, prenašajući iz „Subotičkih Novina“ veoma jasne i praktične upute.

1. KADA DUGOVI NIJESU ZASTIČENI?

Ovdje ćemo navesti, kada dugovi ne potpadaju pod zaštitu, tj. kad napr. ja nemam prava da se koristim ovom novom uredbom:

1. Ako svjedodžbom ne mogu dokazati, da sam onda bio seljak, kad sam se zadužio i da sam i sada još seljak.

2. Ako mi je vjerovnik siromašan te nema osim ove potražbe nikakvog drugog imanja ni dohotka.

3. Ako sam nadnicu dužan.

4. Ako sam dužan za robu ili zanatlijski rad, a dug nije veći od 500 dinara.

5. Ako sam dužan radi kakvog kaznjivog djela.

6. Ako sam dužan komu, da dam izdržavanje.

7. Ako prije 20 aprila 1932 nijesam bio zadužen preko 250 dinara.

2. ŠTO MORA DUŽNIK DA UČINI?

Tko hoće da se koristi s novom uredbom, taj mora još prije 1. novembra ove godine, da svom vjerovniku preda svjedočbu, da je bio onda zemljoradnik, kad se zadužio i da je još i danas zemljoradnik.

Za tri mjeseca sve banke moraju agrarnoj banki, da predaju ove svjedodžbe, a 25. nov. mora se već i platiti prva rata. Zato treba poživiti, da svaki dužnik što prije svom vjerovniku preda tu svjedodžbu.

3. KAKO ČU NABAVITI SVJEDODŽBU?

Svjedodžbu daje općina. Općina u roku od 14 dana mora dati svjedodžbu, ako je tkogod traži. Mora je dati besplatno. Ako je ne da, može se tužiti sreskom sudu.

4. ŠTO ONDA, AKO SAM PREKO 25.000 DIN. DUŽAN?

Ako imam preko 25.000 din. duga, moram odmah da odem sa svjedočanstvom u sreski sud i da tražim, da mi snizi dugove za 30 procenata. Kad mi je dug snižen, pa ako mi je i kraj toga dug još veći od polovine mog imanja, onda mi se dug može čak i za polovicu smanjiti, sniziti! — Svakako moram tu da načinim jednu molbu na sreski sud i to prije 25. nov. ove godine.

Osim ove molbe moram sreskom sudu predati:

1. Svjedočanstvo, da sam zemljoradnik;

2. Svjedočanstvo svih mojih vjerovnika. Tu moram naznačiti, što sam kojem vjerovniku dužan i zašto sam dužan;

3. Svjedočanstvo o vrijednosti mog pokretnog i nepokretnog imanja i svih mojih prihoda;

4. Svjedočanstvo od općine o tome, koliko članova ima u mojoj kaći i koliko sam zemlje izdao ili uzeo na obradu;

5. Svjedočanstvo o blagu.

5. ŠTO JE S DUGOVIMA ISPOD 25.000 DIN.?

Ako sam u banki ili kojoj kreditnoj zadruzi zadužen ispod 25.000 din., onda mi se dug može za polovicu oprostiti.

6. ŠTO JE S DUGOVIMA RADI ROBE I ZANATL. POSLA?

Ako sam dužan za kakvu robu ili što sam kod kojeg zanatlije dao nešto napraviti, onda moram od 1. nov. 1936 u jednaki obrocima otplaćivati dug. Dug se podijeli na 12 jednakih dijelova i kroz 12 godina svake godine moram jedan dio platiti. Kamate ne moram platiti, a dug mi se ne može sniziti.

7. ŠTO JE S DRUGIM PRIVATNIM DUGOVIMA?

Ovi dugovi, kojima sam drugima zadužen (ne bankama), snižuju se za 50 procenata. Ovako skraćen dug (za polovicu skraćen) moram isplatiti za 12 godina, i to s kamatama od 3 (tri) procenta. Svake godine do 25 novembra moram jedan dio (dvanaesti) platiti. Do 25 nov. ove godine moram platiti prvi dio.

8. ŠTO ONDA, AKO NE MOGU NI POLOVICU PLATITI?

Ako ni polovicu duga ne mogu platiti, onda od suda mogu tražiti, da mi još više snizi dug. Ali onda moram to od suda tražiti još prije 25 septembra 1937 godine. Najbolje je to učiniti odmah, jer ću i ove godine već manje platiti.

9. ŠTO ONDA, AKO SAM LIHVARSKE KAMATE PLATIO?

Ako sam lihvarske (preko 12 procenata) kamate platio, onda mogu tražiti, da mi se dug i preko polovice oprost. Moram se tu držati onoga, što vrijedi u točki 8.

10. ŠTO JE S DUGOVIMA, KOJE SAM PRIMIO IZ NASLJEDSTVA?

Mogu tražiti sniženje dugova, ali moram dokazati, da se vrednota naslijeđenih stvari smanjila za jednu četvrtinu. Isto se moram držati 8 točke.

11. ŠTO ONDA, AKO SAM BIO JAMAC?

Za me isto vrijedi, kao i za onog seljaka kojem sam bio jamac, iako ja sam nijesam seljak (zemljoradnik).

12. TKO JE ZEMLJORADNIK (seljak)?

Samo onaj ima pravo na smanjenje duga, tko je seljak. Seljaci su:

1. Oni koji obrađuju svoju ili tuđu zemlju i zemlja im je glavni dohodak. Zemlja koju obrađuju, ne smije biti veća od 50 ha oranice. Samo zadruge mogu imati 100 ha oranice.

2. Udate žene vrijede kao zemljoradnici, ako je zemlja na njihovom imenu i ničim drugim se ne bave.

3. Bolesnici i maloljetna djeca, kojima drugi obrađuju zemlju.

4. Na selu mogu svi ovi da uz zemljoradnju imaju i koji drugi seoski zanat.

13. KAKO SE RACUNAJU DUGOVI?

Dug se izračuna ovako: sabere se glavica i kamate do 20 aprila 1932 godine. Kamate ne smiju biti veće od 12 procenata. Ako nijesam platio kamate od 21 aprila

1932 do 15 novembra 1936 godine, onda će i ove kamate pripisati glavici.

14. KOJI DUGOVI NIJESU SELJACKI DUGOVI?

1. Manji od 250 dinara i veći od 500.000 dinara.

2. Dugovi, koje dugujem državi.

3. Dugovi manji od 500 dinara, koje za robu dugujem i to poslije 20. oktobra 1931 godine.

4. Dugovi, koje sam dužan radi nečijeg izdržavanje (komencije).

5. Dugovi radi kojeg zločina.

6. Dugovi manji od 500 dinara, kojima sam se iza 20 oktobra 1931 godine zadužio kod zanatlije.

15. PRIMJEDBE

1. Ako u određeno vrijeme ne platim svoj dio (prije 25 nov.) može me vjerovnik predati sudu i tražiti, da mu platim čitavu glavnicu.

2. Dužnik i vjerovnik mogu da naprave ugovor, u kojem mogu da produlje vrijeme, do kojeg dužnik mora platiti.

3. Tko je ošteti ili namjerno opteretio svoje imanje iza 20 apr. 1932, da bi time ošteti svog vjerovnika, kazniće se u težim slučajevima sa 6 mjeseci zatvora i 10.000 dinara globe. On gubi sva prava ovog zakona.

Kalendar Studeni

N.	1	22 Ned. po Duh. - Svi Sveti
P.	2	Mrtvi dan
U.	3	Hubert, b
S.	4	Karlo Bor., b. (Dragutin)
Č.	5	Zaharija i Elizabeta
P.	6	Leonardo, pr. ☉ trećak
S.	7	Engelbert, b.

Sv. Leonard

Bijaše po narodnosti Francuz. Dobar dio svog zemskog života proživio je na kraljevskom dvorcu u Remsu. — Prilikom pokrštenja francuskog kralja Klodviga brojni velikaši i ministri kraljevi primiše sv. krst. Među tima bijaše i sv. Leonard. — Svoje obraćenje na kršćansku vjeru, na osobiti način, je dugovao slavnemu remskom biskupu sv. Remigiju, kojega je život i primjer imao silan utjecaj na izgradnju duše i značaja našeg sveca.

Kratko vrijeme iza krštenja Leonard se zahvali kralju na svom velikom i unosnom položaju, ostavi kraljevski dvor i skloni se u samostan sv. Maksimina, gdje se je brzo istaknuo savršenim redovničkim životom.

Kad je dočuo da ga je kralj predložio za biskupa u nekom gradu, pobjegne u samotnu goru, gdje se dugo skrivao i živio potpuno nepoznat. Iz pustinje dođe u Noblak i tu podigne

kapelicu i do nje skromni samostan. U zidinama tog samostana Leonard je dugi niz godina, Bogu u čast, provodio neobično strogi redovnički život. Ležao je na tvrdoj i goljoj zemlji, a hranio se divljom travom. Noću bi molio, a preko dana propovijedao.

Bogu je bila prijatna i mila ova rijetka svetost, pa je svog slugu, još za zemskog života, obdario brojnim i velikim čudesima.

Tako, kad je Teodobert, sin austrijskog kralja Teodorika, zamolio sveca, nek se pomoli za njegovu ženu, koja je u strašnim mukama radala, Leonard se pomolio, a žena je, nakon njegove molitve, sretno i bez ikakvih boli poročila.

Odatle još i danas običaj, da žene pri teškom radanju zazivaju u pomoć sv. Leonarda.

U Leonardovoj duši bila je na osobiti način usadena velika ljubav prema utamničenicima. Oni su mu, tako reći, bili najmiliji i najdraži. Svakog dana išao bi on u posjete tim biječnicima, da ih tješi i hrani duhovnom hranom: pobožnim razgovorima i opomenama. Isto tako je mnogima isprošio pomilovanje od kralja ili obraćenje teških tamničkih muka. Toga radi mnogi utamničeni, kad bi se domogli slobode, ponudili bi se svecu na doživotnu službu i postajali njegovi učenici. — Pa kao što žene pri radanju, tako i utamničeni časte sv. Leonarda kao svog zaštitnika i zagovornika na nebu.

Naš svetac, pun zasluga pred Bogom i pred ljudima, preselio se iz ove doline suza 6 studenoga 559.

Život Šibenika

PROSLAVA KRISTA KRALJA. U prošlu nedjelju bio je na svečan način proslavljen blagdan Krista Kralja. U svim crkvama bile su svećane službe Božje, a u katedrali je ujutro preuzv. biskup pontificirao, a uvečer održao homiliju, u kojoj se napose osvrnuo na moderno bezboštvo i njegove propagatore komuniste. — Društva Kat. Akcije u Šibeniku imala su ujutro u katedrali zajedničku sv. Misu sa sv. pričestju. Sv. Misu i prigodnu propovijed održao je preč. kanonik Bjažić. Popodne u 4 s. u Kat. Domu bio je skupni sastanak sviju kat. društava.

U FOND „KATOLIKA“ darovao je preč. g. don Ante Banić (Pag) Din 50, da počasti uspomenu pk. don Mije Čurkovića. — Uprava harno zahvaljuje.

SVI SVETI I DUSNI DAN. Na Sve svete slavićemo blagdan svih onih nebesnika koji su za svog zemskog života slijedili Krista. Sutradan — na Mrtvi dan — sv. crkva tubornim glasom svojih zvonova, pozvaće nas da se sjetimo u svojim molitvama naših dragih pokojnika. — Oba blagdana biće svečano proslavljena u svim našim crkvama. I to:

KATEDRALA SV. JAKOVA: Svi Sveti: U 6 s. župska sv. Misa. Tihe sv. Mise u 7, 8 i 9 s. U 10¹/₂ s. pontifikal i propovijed preuzv. biskupa. Popodne u 4 s. svećani „Matutin“ za mrtve. U 6 s. listopadska pobožnost. Mrtvi dan: Tihe sv. Mise od 5 s. pa dalje. U 9 s. pjevana sv. Mi-

sa za pk. braću i sestre Gospe od Karmela. U 11 s. pontifikal preuz. biskupa s odriješanjem. Uvečer u 6 s. zaključak listopadske pobožnosti.

DOLACKA ŽUPSKA CRKVA: Svi Sveti: U 7¹/₂ s. župska sv. Misa. Popodne u 2 s. Večernja za mrtve s blagoslovom. Mrtvi dan: Pjevana sv. Misa u 5 s., pa tiha i ona opet pjevana. Uvečer blagoslov sa Presvetim u 5 s.

VAROSKA ŽUPSKA CRKVA: Svi Sveti: U 6 s. tiha sv. Misa, a u 10 s. pjevana. Popodne u 6 s. Večernja Mrtvih. Mrtvi dan: U 5 s. pjevana sv. Misa.

CRKVA SV. FRANE: Svi Sveti: Tihe sv. Mise u 6, 7, 8 i 9 s., pjevana u 10¹/₂ s. Večernja za mrtve u 4¹/₂ s. Mrtvi dan: Tihe sv. Mise od 6 pa dalje. U 9 s. pjevana sv. Misa.

CRKVA SV. DOMINIKA. Svi Sveti: Tiha sv. Misa u 6 s. Pjevana u 10 s. Popodne u 4 s. propovijed o mrtvima, „Smiluj mi se Bože“, i blagoslov sa Presvetim. Mrtvi dan: Tiha sv. Misa u 6 s. Pjevana u 8 s. Popodne u 6¹/₂ s. zaključak list. pobožnosti „ruzarij, propovijedi i Tebe Boga hvalimo.

NOVA CRKVA. Svi Sveti: Pjevana sv. Misa u 8 s. Popodne u 3 s. Večernja mrtvih. Mrtvi dan: Pjevana sv. Misa u 6 s., zatim dvije tihe sv. Mise.

SV. IVAN. Svi Sveti: Pjevana sv. Misa u 7 s. Popodne u 2¹/₂ s. Večernja mrtvih.

Mrtvi dan: Pjevana sv. Misa u 5¹/₂ s. SV. DUH. Svi Sveti: Pjevana sv. Misa u 6¹/₂ s. Popodne u 2 s. Večernja mrtvih. Mrtvi dan: Pjevana sv. Misa u 5 s.

SV. NIKOLA. Svi Sveti: U 8 s. sv. Misa. Mrtvi dan: Pjevana Misa u 7 s.

POTPUNI OPROST ZA SVOJE MRTVE — mogu dobiti toliko puta svi vjernici ispovjedeni i pričesteni, koliko puta pohode jednu crkvu i u istoj svaki put izmole barem 6 Očenaša, Zdravo Marijo i Slavu Ocu, i to za vrijeme od pódneva Sviju Svetih pa do pola noć. Dušnog dana.

U CRKVI SV. ANE na groblju biće na Sve svete, na Mrtvi dan, kao i utorak 3 ov. mj. svake večeri ruzarij i blagoslov u 4 s.

PROCESIJA NA GROBLJE. Sutradan po Mrtvom danu, tj. utorak 3 ov. mj., preč kaptol počie procesionaliter na groblje gdje će u 9 s. biti sv. mesa i kasnije odriješanje svim umrlim svećenicima, kao i ostalim mrtvima.

Drniš

KRIST KRALJ. Na blagdan Krista Kralja, t. j. na dan Kat. Akcije, ujutro je mnogo članova pristupilo na svete Sakramente a u 9 s. prisustvovali su svi sv. Misi poslije koje se formirala velika povorka članstva. Povorka predvođena društvenom glazbom i zastavama K. A., prošla je u uzornom redu ulicama do Katoličkog Doma, gdje je bio održan skupni sastanak svih društava.

Sastanak je otvorio g. I. Simetin, koji redosnim srcem konstatira, da je društveni život kroz prošlu godinu bio dosta živ da se je u svakom pogledu dosta učinilo. Zaključio je bodrenjem da se nikada ne stane, nego da se uvijek ide naprijed. Gd. N. Grubišić je govorila u ime katoličkih žena o temi: Hoćemo Boga za Kralja svoga — Ona se u glavnom osvrnula na majku koju je vrlo lijepo prikazala kao Kristov vojnika u obitelji. Gdica Lj. Trogrlić je govorila ispred katoličkih djevojaka, a g. I. Vukorepa u ime katoličkih mladića. Jedan i drugi govor bio je savršen i velikom pozornošću saslušan. Između govora glazba je udarala narodne koračnice. Razidosmo se otpejvaši „Lijepu našu“.

MALI PODVORNICI. Ovo Euharistično društvo za djecu omiljelo je našim malima i njihovim roditeljima, pa je kod nas uhvatilo dobar temelj. Na svetkovini Krista Kralja bilo je primanje 115 novih članova. Ganutljivi obred primanja, kojemu su prisustvovali neki roditelji i svi članovi društva, uz prigodnu propovijed, koju je održao društveni duhovnik O. Augustin Marušić. Djeca su odmah sa svojim krasnim značkama i starijim članovima bili u svećanoj povorci. Oni imaju i svoj velik pjevački zbor koji vodi O. I. Abrus, te u svim procesijama nastupaju pjevanjem. Ovdje se mora istaknuti poštvenost katoličkih djevojaka, koje su, uza sve svoje poslove, do kasno uvečer izrađivali vrpce za sretne malice, na čemu će im oni biti vazda zahvalni.

Križarske vijesti

NOVA KRIZARSKA BRATSTVA osnovana su u Bosanskom Brodu za okolice te Dačko Križarsko bratstvo u istom mjestu.

PROSLAVA KRIZARSKOG DANA. U nedjelju 8. XI je proslava Križarskog dana u Karlovcu, a na Martinje 11. XI. u Martinskoj Vesi.

KRIZARSKI KALENDAR. Izišao je Križarski kalendar za 1937. stoji neuvezan 4 din., uvezan 6 din. Narudžbe prima Uprava „Križ. Straže.“

ODRŽANE KRIZARSKKE SVEČANOSTI. U nedjelju 25. X. održane su ove večer križarske svečanosti: U Sarajevu proslava križarskog dana, gdje je V. K. B. zastupac dr. Protulipac; u Brodu n. S. proslava križarskog dana, gdje je govorio mjesni župnik preč. Svarčević, dr. Cicak, g. Pracny, izaslanik okružja; u Remetama kod Zagreba gdje je govorio A. Senda u Daruvaru proslava križarskog dana, gdje je govorio g. Metzger i Grčić; u Križevcima proslava blagdana Krista Kralja, gdje je govorio prof. Sarić; u Koprivnici proslava Krista Kralja, gdje je govorio prof. Fržop. Isti dan su zagreb. Križari prisustvovali proslavi blagdana Krista Kralja u Zagrebu na Trnju.

POHOD NA MIROGOJ. U nedjelju 1. XI sakupit će se zagreb. Križari u 2.30 sati na Sv. Ksaveru, gdje je točno u 2.30 sati molitva na grobu pok. biskupa Mahničevića. Odatle se ide na Mirogoj na grobove dra Merza i ara Čepulčića. Odišlo je posve građansko, bez ikakvih društvenih oznaka, osim križarskog znaka.